

læggende fenomenologisk orienteret del, hvor grundspørgsmål, der danner udgangspunkt for de fire andre temater, adresseres: Spørgsmål om fenomenernes tilsynskomst og skjulthed. Hvad kan ses og hvad forbliver uset på trods af dets synlighed? Og kan noget vise sig på trods af sin fremtoning? Materialiet i bogen, som den ser ud nu, spender fra Augustin, Bonaventura og Nikolaus Cusanus over de nævnte klassikere i projektet som Luther, Kant, Grundtvig og Kierkegaard til Auerbach, Heidegger, Barth og Bonhoeffer. Samtidig indgår der blandt andet børk luthersk kunst, oversigter over orgelbrug, musikanalyser af Bach og Mozart,

billeder af Francis Bacon og Peter Brandles og dansk kirkekunst fra det 19. århundrede.

Projektet har affødt en række artikler af forskergruppens enkelte medlemmer, mens det store konferencebind, fire monografier om gudbilledlighed, u-synlighedens etik, Luthers antropologi og begrebet *sermo humiliis*, samt to ph.d.-afhandlinger om henholdsvis Grundtvigs salmer og Bonhoeffers ekclesiologi er på vej. Forskergruppen ser frem til at lægge sidste hånd på disse arbejder, så de kan præsenteres for alle med interesse i (u)-synlighedens dialektik.

Coursera, MOOCs og Kierkegaard

Af forskningslektor, ph.d., dr.phil. et theolog. Jon Stewart



I februar i år fik vi på Søren Kierkegaard Forskningscenteret til opgave at organisere et online-kursus om Kierkegaard. Kurset er et af otte kurser, som Københavns Universitet tilbyder i samarbejde med „Coursera“, der er en af de mest populære og velkendte platforme, når det gælder gratis online-kurser. Muligheden for at kunne tilbyde et kursus om Kierkegaard, der måske kan tiltrække tusinder af online-studerende fra hele verden, er derfor et vigtigt led i bestreberne på at gøre Kierkegaard og den danske guldalderkul- tur mere kendt i udlandet.

I. Hvad er et „MOOC“?

Coursera tilbyder kurser, som man kalder et „MOOC“. Men hvad er egentlig et „MOOC“? Neologismen er endnu ikke almindelig kendt eller brugt på engelsk, men man kan regne med, at man vil komme til at høre den hyppigere og hyppigere i de kommende år, især i forbindelse med diskussionerne om undervisning og ud-dannelse, eller hvad man i USA generelt

kalder „education“: MOOC er et akronym, som står for „massive, open, online course“. Før i tiden optog man et foredrag på video for derefter at vise det for et større publikum ved bestemte lejligheder. Især amerikanske universiteter har også optaget enkelte kurser, som de har tilbudt deres studerende online. Metoden er blevet mere og mere populær blandt studerende, der arbejder samtidig med studiet, eller som bor langt væk fra universitetet. Sådan set er der ikke noget nyt ved online-kurser. Det nye ved MOOC skal man finde i akronymets første to bogstaver, nemlig „massive“ og „open.“. Meningen er, at et MOOC ikke skal være begrænset til et bestemt gruppe studie-rende eller til et bestemt universitet, men at det skal være åbent for alle, som har lyst til at deltage.

Ideen om MOOCs er blevet modt med stor begejstring. Den har fået ros f.eks. i *Times Higher Education*, hvor man kunde se et stort potentiale i sagen (se „This could be huge...“ fra den 6. december 2012). Et kursus om „artificial intelligence“ fra oktober 2011 havde f.eks. 160.000 studerende fra 190 lande. Et vigtigt aspekt ved et MOOC er, hvad man kan kalde demokratisering af viden.

På de berømte private universiteter i USA skal man som studerende betale et meget højt studiegebyr, og det skaber en fornemmelse af, at viden kun er for en elitegruppe, som har penge nok til at betale for en videregående uddannelse. Man kan betragte MOOC-bevægelsen som en reaktion på den slags elitisme, og det er ikke noget tilfælde, at udviklingen af MOOCs foregik på de rigeste og dyreste amerikanske universiteter. Især er derfor de universiteter, som ofte er blevet kritiseret for at være elitære og at udelukke de fattige, interesserede i at modarbejde et sådant negativt ry ved at tilbyde gratis online-kurser. Hvordan man vurderer sagens socialpolitiske aspekt, afhænger lidt af, hvilken politisk orientering man har. Vil man give sagen et positivt spin, kan man godt rose disse universiteter for at gøre undervisning af høj kvalitet tilgængelig for alle. Man behøver kun at have en internettforbindelse, så kan man følge med, uanset hvor man befinder sig i verden, eller hvor mange penge man har. Men hvis man vil give sagen et negativt spin, kan det hele betragtes som en kynisk manøvre i „public relations“ for at prøve at fremstå som egal og demokratisk, selv om virkeligheden er den modsætning. I USA, hvor disse universiteter er afhængige af en stor „endowment“, altså private donationer, er det vigtigt at pleje universitets ry for at tiltrække penge. Som man siger, „image is everything“.

II. Hvad er „Coursera“?

Coursera er en platform, der i samarbejde med en række universiteter verden over tilbyder frie online-kurser med MOOC som grundlæggende princip. Der er andre lignende online-kursusvirksomheder

som f.eks. edX eller Udacity. Siden begyndelsen i 2011 har Coursera gennemgået en eksplosiv udvikling. Som et følgende lancerede Stanford University for to år siden tre gratis online-kurser, som er blevet en kæmpemæssig succes, og hvert af de tre kurser havde omkring 100.000 online-studerende. Optumret af denne succes gik til forskere på Stanford, Daphne Koller og Andrew Ng, videre med sagen og lancerede Coursera, som skulle være en fast platform for online-kurser. De indgik et samarbejde med en række andre amerikanske universiteter (bl.a. University of Pennsylvania, Princeton University og University of Michigan) og voksede meget hurtigt. I februar 2013 havde Coursera i alt samarbejde med 62 universiteter og har nu samarbejdsaftaler med forenede udenlandske universiteter i Canada, Frankrig, Holland, Israel, Italien, Kina, Singapore, Skotland, Spanien, Taiwan, Tyskland og Danmark. Man kan godt sage, at Courseras koncept stadigvæk er under udvikling. Meningen er, at det i tidens løb gerne skulle blive en forretning, som tjener penge. Det overvejes nu, hvordan det kan lade sig gøre, uden at konceptet ødelægges med „open“ online-kurser. Det har været på tale at indføre et studiegebyr, hvis de studerende ønsker at tage eksamen og få et bevis for, at de med succes har gennemført kurset. Men denne idé står i åbenlyst modsætning til det oprindelige ideal. Foreløbig er det altså uklaart, hvordan dette problem lader sig løse.

Et andet problem er, hvordan man kan evaluere flere tusinde studerende, som skal op til eksamen. Man er nødt til at fastlægge en måde, hvorpå man kan vurdere, hvad de studerende har lært, selv

om man aldrig har set dem og ikke er i stand til at læse deres skriftlige arbejder. En af mulighederne er at udarbejde en slags „multiple choice“-eksamen, som kan rettes med computer. Men denne idé er ikke helt tilfredsstillende for kurser i humaniora, hvor man jo ikke plejer at bruge den type eksamen. Man har også talst om muligheden af, at de deltagende studerende evaluerer hinandens opgaver („peer grading“). Men problemet er her også åbenlyst: er en studerende, som selv er med i et kursus, virkelig kompetent til at løse sådan en opgave? I januar 2013 lykkedes det i hvert fald Coursera at få fem kurser akkreditert af The American Council on Education (se „American Council on Education Recommends 5 MOOCs for Credit“, *The Chronicle of Higher Education*, den 12. Marts 2013). Men alle fem er kurser i matematik og naturvidenskab, hvilket gør eksamen og vurdering lidt nemmere. For at kunne tage eksamen måtte de studerende desuden betale 60-90 \$.

Et yderligere problem er, at på trods af det imponerede antal tilmeldte studerende er det typisk kun en mindre del, der fuldfører og tager eksamen. Man regner med, at ca. 90% af de tilmeldte falder fra. For at nævne et eksempel: Kristin Sainanis kursus „Writing in the Sciences“ havde 38.000 tilmeldte studerende, hvoraf der var 3.284, som færdiggjorde kurset med eksamen.

Endnu et problem gælder kursernes pensum. Hvis man skulle være helt i overensstemmelse med Courseras „open“ koncept, skulle teksterne, som man læser i kurset, alle være online og gratis tilgængelige. Man vil nemlig helst undgå, at de deltagende studerende bliver nødt til at

købe dyre bøger for at kunne følge med. Forstørreligt nok betyder det en væsentlig begrensning i, hvad man kan læse i kurset. Alternativet er, at man indgår en aftale med de forskellige forlag for at kunne bruge deres publikationer, som er under copyright, men der er selvfølgelig en tids- og energikrævende opgave. En anden løsning kunne være, at man slet ikke har noget pensum, men så kan man stille spørgsmålstegn ved, hvor alvorligt man kan tage et sådant kursus, eller om det overhovedet skal gælde som et universitetskursus.

III. Coursera og Københavns Universitet

Samarbejdet mellem Coursera og Københavns Universitet begyndte sidste år, da professor Flemming Konradsen fra den tværfakultære Copenhagen School of Global Health tog kontakt til Coursera. Efter nogen diskussion blev det klart, at Københavns Universitet kunne være med i projektet, hvis der var ønske om det. Professoren fik sin døkan til at bringe sagen videre til rektor, som i høj grad var interesseret i sagen og indledte forhandling med Coursera om at tilbyde kurser fra Københavns Universitet. Det var Courseras ønske, at kurserne skulle afspejle de stærke felter i dansk forskning. Kurserne er følgende: „An Introduction to Global Health“, „Constitutional Struggles in the Muslim World“, „Diabetes: a Global Challenge“, „Measuring Causal Effects in the Social Sciences“, „Origins: Formation of the Universe, Solar System, Earth and Life“, „Scandinavian Film and Television“, „The New Nordic Diet: from Gastronomy to Health“ og til sidst vores kursus: „Søren Kierkegaard: Subjectivi-

ty, Irony and the Crisis of Modernity". Folk fra de forskellige enheder, som skulle være ansvarlige for de ønskede kurser, havde et første møde midt i februar. I første omgang fik Lasse Jensen fra Copenhagen School of Global Health ansvaret for kursernes organisering. Stu- dienævnet og repræsentanterne fra Søren Kierkegaard Forskningscenteret mødtes med ham den 11. februar. Vi blev enige om kursets underviser og koncept. Herefter gik det hurtigt: den 15. blev kursets logo, titel og beskrivelse afleveret til Coursera til godkendelse, og ugen efter var vores kursus allerede at finde blandt de andre nye kurser på Courseras hjem-

meside. Man regner med, at de første KU-kurser vil have premiere i september. Københavns Universitet investerer en hel del i dette projekt, og det bliver interessant at se de konkrete resultater, som kommer ud af disse bestræbelser. MOOCs er uden tvivl meget vigtig for de amerikanske universiteter, fordi deres eksistens er afhængig af privat finansiering, og her spiller en positiv offentlig bedømmelse af et universitet en utrolig vigtig rolle. Men om konceptet vil have den samme betydning for de europæiske universiteter, som er bygget op og finansieret på en helt anden måde, må tiden vise.

Realisering af en sociologisk Kierkegaard-forskning

Af ph.d.-studerende, cand.theol. Christian Hjortkjær



460.000 danskeres tager i dag anti-depressiv medicin. Det er lidt under 10% af befolkningen. Og tallet stiger. Det er fordoblet på blot 10 år. Depression er blevet en regular folkesygdom eller i fagsprog: en social patologi.

Sociologiens analyse lyder i dag, at der overordnet er to forklaringer på depressionen: 1. Diagnoseforklaringen, som hævder, at der reelt set ikke er flere syge i dag end tidligere; man har blot udvidet diagnosen og gør derved en gruppe syg, der faktisk ikke er det. Stigningen i antallet af depressive skyldes med andre ord blot, at flere ryger ind under diagnosen end tidligere. 2. Epidemi-forklaringen, som hævder, at der faktisk *er* flere syge end tidligere. Her ser man depression som en eksistentiel epidemi, der er forårsaget af de samfundsviskår, vi i dag lever under. Det er en epidemi, der opstår i det sociale, og som spredt sig i det sociale. Deraf navnet.

Det udmattede selv
En del af den sociologiske forskning (Honneth, Ehrenberg, danske Anders Petersen m.fl.) peger på, at det bl.a. er kraftigt om uendelig selvrealisering, der i dag er med til at føre os ud i depressionen. En god indikator på denne pointe kan man se ved at slå op i stillingsannoncerne: Her søges der sædvanligvis efter medarbejdere, der har mod på faglig og personlig udvikling, og som ønsker sig frihed, ansvar og mulighed for at opdage nye sider af sig selv. En arbejdssættselser er således ikke længere så meget en kontrakt som en *pactum*: Medarbejderen forpligter sig på lidenskabelig at investere hele sit selv med alt, hvad det måtte indeholde af endnu ubevistste, indre potentiale, mens arbejdsgiveren forpligter sig på at tilbyde de mest optimale og meningsfulde rammer for, at medarbejderen kan realisere sig selv og sine potentiader. I erhvervslivet betyder det, at du selv har ansvaret for, at din selvrealisering er et økonominisk rentabelt projekt. Hvis du ikke kan „tjene dig selv ind“, har du brudt pagten og er dermed ikke længere „employable“. Hvis du ikke er i udvikling, så er du i afvikling.

Denne tendens fører til en hidtil uset udmatelse af selvet. Trætheden ved at